

TA HÄNSYN TILL

synsvaga och blinda

STUDENTER I HÖGSKOLESTUDIER

Med synskadad studerande avses i denna guide både studeranden som är synsvaga och blinda.

● Synsvaga personers synförmåga kan variera: någon ser inte att läsa, men klarar av att röra sig utan en vit käpp, då en annan kan läsa men inte gestalta sin omgivning. Den synskadade kan lätt bländas och även vara nattblind.

Utöver bastjänsternas tillgänglighet är det skäl att beakta studerandens egen erfarenhet och hitta individuella lösningar.

● En funktionellt blind person har eventuellt kvar en viss synförmåga. Total blindhet är sällsynt.

Utöver bastjänsternas tillgänglighet är det skäl att beakta studerandens egen erfarenhet och hitta individuella lösningar.

INTERAKTION OCH KOMMUNIKATION

De effektivaste undervisnings- och studieformerna finner man vid diskussioner mellan studerande och lärare. Gemensam planering är viktig i synnerhet i början av

studierna, då rutinerna och omgivningen ännu är nya.

Tilltala en blind person med namn eller rör lätt vid armen så att du noteras. Berätta också vem du är. Då du avlägsnar dig bör du säga till, så att personen inte tror att du fortfarande är kvar.

Det är viktigt att diskutera följande saker med studeranden:

- informationens förmedlingsätt
- studerandens studietekniker och hjälpmedel
- tidsschema i anslutning till studierna
- uppföljning av studiernas framskridande

All information som är väsentlig för studierna bör vara tillgänglig. Då informationen är i tryckt form bör följande krav uppfyllas:

- teckenstorleken minst 12 punkter
- lätt läsbart ändselöst teckensnitt (t.ex. Arial)
- bild och text skilt placerade (bakgrundbilder försvårar gestaltningen)
- tillräckligt stor kontrast mellan textens och bakgrundens färger
- informationen bör finnas utplacerad så att den kan läsas på ett mycket kort avstånd

E-posten är tillgängligare än den traditionella anslagstavlan och pappersmeddelande.

LEKTION OCH FÖRELÄSNING

Det är viktigt att läraren nämner allt väsentligt som syns t.ex. i en PowerPoint-presentation. En synskadad studerande kan följa med undervisningen och göra egna anteckningar då han vet vad som behandlas.

Utskrifter eller filer över en presentations diabilder eller föreläsningstenciler skall helst finnas tillhanda på förhand, dock senast ändå under lektionen.

LÄROMEDEL

Redan i planeringsskedet skall man fästa uppmärksamhet vid undervisningens och läromedlens tillgänglighet. Att använda teknik som passar ihop med hjälpmedlen underlättar deltagandet i undervisningen. Tilläggsinformation finns på finska: <http://www.nkl.fi/tietoa/esteettomyys/tiedons.htm>

Celia – Biblioteket för synskadade producerar inspelningar av läromaterial för synskadade studerande. Den studerande bör veta två månader på förhand vilka material som används, för att tillåta en rimlig tid för tillverkningen av inspelningen och för genomläsningen av materialet.

TENTAMENSPRAXIS OCH BEDÖMNING

En synskadad studerande använder oftast dator och hjälpmedel i studierna samt vid behov en assistent, ett avskilt utrymme och tilläggstid. Tentamensfrågorna skall levereras i ett format som är lämpligt för studeranden, t.ex. sparad på en minnesticka.

ÖVNING OCH PRAKTISKT ARBETE

Det är bra att diskutera med studeranden själv om ärenden som gäller arbetspraktik, eftersom det inte finns patentlösningar som skulle passa för alla. Då utrymmena och redskapens platser inte är bekanta, kan studeranden behöva mera tid för att bekanta sig med omgivningen. Att göra vissa uppgifter som pararbete underlättar inläringen hos en synskadad studerande. En blind studerande kan ha en assistent som stöd.

Det är viktigt att läraren nämner allt väsentligt som syns i en presentation.

Synskadade studerande borde ges möjlighet att på förhand bekanta sig med den fysiska omgivningen vid praktikplatsen, de

närmaste arbetskamraterna och arbetsgemenskapen. Praktiken flyter smidigast om arbetet till en så stor del som möjligt kan genomföras i samma bekanta omgivning. Tillgänglighetsprinciperna gällande material och omgivning är oftast de samma under arbetspraktiken som annars under studierna.

UTRYMMEN OCH MÖJLIGHET ATT RÖRA SIG

En bra omgivning är klart strukturerad och välbelyst med tydliga färg- och materialkontraster. Dörrarna hålls antingen helt öppna eller stängda, eftersom halvöppna dörrar medför en stor säkerhetsrisk.

För att en synskadad studerande lätt skall kunna röra sig och hitta de olika utrymmena skall man ge tydliga anvisning-

ar eller ledsaga honom fram till målet. En anvisning kan t.ex. lyda ”ner för trap-porna, sedan till den vänstra korridoren och tredje dörren till höger”. Att visa med handen eller att använda uttrycket ”en bit ditåt” är inte instruktivt.

HJÄLPMEDEL OCH TJÄNSTER

En synskadad har rätt att använda ledarhund i allmänna utrymmen. En ledarhund som bär sele arbetar och får inte störas eller noteras på något sätt. Endast ledarhundens ägare får kommendera hunden.

Sådana tillvägagångssätt som befrämjar tillgängligheten är ofta till nytta för alla studerande. Bekanta dig även med övrigt material på adressen www.esok.fi.

TILLÄGGSINFORMATION:

- Synskadades Centralförbund r.f. www.nkl.fi/yleista/svenska
- Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. www.fss.fi/start
- Celia – Biblioteket för synskadade: www.celialib.fi/svenska